

Vážení organizátori a účastníci konferencie „Kráčajme spolu – LGBTQ ľudia sú súčasťou nášho života“,

využívame príležitosť prezentovať na vašej konferencii svoj postoj, ako Zboru biskupov Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Robíme tak písomne, pretože nikto z nás troch sa nemôže osobne konferencie zúčastniť a ani s nami nebolo konzultované naše zaradenie do programu.

Uvedomujeme si, že ak hovoríme o homosexualite a homosexuálnom správaní, hovoríme o extrémne citlivej veci.

▪

Áno, ľudia s homosexuálnou orientáciou sú súčasťou nášho života a našich spoločenstiev. Máme s nimi osobnú pastorálnu skúsenosť. Všetci sme boli Bohom prijatí v Kristovi. Preto sa učíme prijímať sa navzájom – aj so svojimi nie dobrými charakterovými vlastnosťami, komplikovanou minulosťou, rôznymi názormi na smerovanie cirkvi, na politiku, alebo i so svojou sexuálnou orientáciou.

V našich spoločenstvách máme i ďalšie a početnejšie menšiny: jazykové, rasové a národnostné. Zástupy ľudí ovdovelých, rozvedených, osamelých. Ľudí s vážnymi zdravotnými obmedzeniami, ľudí závislých, či permanentne vystavených ekonomickej mizérii. Nesmú byť opomínaní na úkor žiadnej inej menšiny – trebárs sexuálnej.

Žiadna menšina nesmie získať prednosť pred inou menšinou. K základným ľudským právam, ktoré jediné považujeme za východisko akéhokoľvek uvažovania o správaní sa človeka v ľudskej pospolitosti, patrí uplatňovanie princípu rovnosti všetkých ľudí. Preto tí, ktorí tvoria menšinu s homosexuálnou orientáciou, nemôžu byť z hľadiska základných ľudských práv inými diskriminovaní. Nemôžu byť ale ani preferovanejší. Ich hlasu sa nesmie dostať väčšej politickej, spoločenskej a mediálnej relevancie, dokonca statusu výnimočnosti.

▪

Každý, kto vstupuje do prostredia cirkvi má počuť, že súčasťou rozpoznania vlastnej identity je predovšetkým rozpoznanie a uznanie svojej hriešnosti – porušenia pred Bohom. Tiež tragickej nezmyselnosti existencie v prípade, ak človek zostane iba so svojou prirodzenou ľudskou výbavou, sám a svoj. Ďalej rozpoznanie možnosti spravodlivého odsúdenia hriešnika svätým Bohom. Nadovšetko potom rozpoznanie a prijatie tajomstva nekonečného Božieho zmilovania sa v Ježišovi Kristovi. Napokon prijatie daru nového života a ochoty k osobnému posväteniu (premene) a nasledovaniu Krista, ktoré je človeku umožnené v Duchu Svätom.

Toto je podľa nás skutočná a pravá sebaidentifikácia človeka v Kristu, a to aj napriek tomu, že sa niekomu môže zdať ako schematická. Stojí v opozícii voči všetkým iným typom sebaidentifikácie človeka: okrem iného voči humanistickému optimizmu, hoc i kresťanský podfarbenému, ktorý deklaruje, že tak, ako som, som súčasťou pestrosti stvorenia, vychutnávam si ju a v tomto seba prijatí, sebaspokojnosti a seba potvrdení dosahujem šťastie, naplnenie a zmysel.

Sexualita určite nie je najdôležitejším identifikačným znamením a vymedzením človeka. V tomto zmysle nevidíme ako správne prezentovať homosexuálov ako špeciálnu a akoby najcitlivejšiu menšinu, vyžadujúcu si špeciálnejšie zaobchádzanie, práva, legislatívnu ochranu a pozitívnejšiu diskrimináciu, ako iné menšiny. V tejto súvislosti dávame do pozornosti fakt, že dosiaľ nikto – asi s výnimkou najperfidnejších diktátorov – necítil oprávnenie prestrieť na oltári vlajku svojej menšiny, iba priaznivci LGBT ideológie. Kladieme si otázku, prečo si práve oni na takýto akt osobujú právo, a to nie len v porovnaní s inými menšinami, ale najmä vzhľadom na úctu k prastarej liturgickej tradícii cirkvi, ktorá bola vždy teologicky objektivistická; jej cieľom

bolo vždy symbolom, gestom, farbou poukazovať na Boha a Jeho konanie a nikdy nie vyjadrovať človeka, jeho úmysly a ciele.

▪

Zásadne odsudzujeme, ak sa niekto kvôli svojej sexuálnej orientácii stáva predmetom verbálnych, či fyzických útokov a znevažovania! Súčasťou nášho poslania je dvíhať hlas, aby sa tak nedialo.

Odmietame názor, že ak má niekto ohľadom homosexuality liberálne názory, je automaticky kvalitným a fundovaným človekom, alebo že práve vtedy sa stal skutočne milujúcim človekom. Odmietame aj časté mediálne komunikačné vzorce, v ktorých sú prezentovaní kvalitní a fundovaní ľudia dneška, avšak so záverečným dovetkom, že patria k LGBT menšine. Životná skúsenosť nás učí, že takýto obraz elitárstva, ktorý sme tu už mali v podobe komunikačného vzorca „je statočný človek, pretože je komunista – zväzák - stachanovec“, je falošný a navyše nebezpečný. Žiadna priama úmera medzi morálnou, intelektuálnou, či spirituálnou kvalitou človeka a jeho akceptovaním LGBT názorov neexistuje. Je zásadným omylom, ktorý raz prinesie svoje trpké ovocie, ak je vytvárané takéto zdanie.

Odmietame, ak sa tak intímna vec, akou je sexualita a homosexuálna orientácia, prezentuje verejným a vyzývavým spôsobom, miestami ideologického atakujúcu hranicu perverzie. Toto je spôsob, akým táto menšina ostatných doslova núti, aby jej nazerali do spálni. Nevyčíta práve ona takéto počínanie konzervatívnemu prostrediu?

Odmietame, aby sa zo sexuality stávalo politikum, zdroj ideologického nátlaku, politického a finančného lobbyizmu, či výsmechu mainstreamových médií ľuďom a spoločenstvám s konzervatívnymi názormi. Neprijatie úplného konceptu práv LGBT menšiny bezozvyšku, napríklad cirkvami, býva označované za homofóbiu. Ale prejav nesúhlasu predsa nemôže byť prejavom nenávisť. S takýmto typom značkovania máme dnes, žiaľ, bohaté osobné skúsenosti. V spomienkach nás prenáša do starých čias ideologického extrémizmu boľševicko – komunistického typu.

Odmietame, ak sa zo sexuality stáva dôvod na tvorbu nových a bezprecedentných legislatívnych úprav a inštitútov pre oblasť manželstva, výchovy detí, rodovej identity, či tzv. rodovo podmieneného násillia.

Odmietame, ak tradičný západný demokratický koncept ľudských práv je prekrývaný konceptom práv menšinových, v ktorom sa nedá do budúcnosti predpokladať, ktorá z možných bizarných menšín sa bude dožadovať svojich osobitných práv, na úkor koho a ako to zmení civilizačné prostredie, ako ho dnes poznáme.

▪

Za neprimerané, z hľadiska na jednej strane vyváženého budovania osobnej viery členov cirkvi a na druhej strane dbania na vyznavačskú zomknutosť spoločenstva považujeme, ak kazatelia s liberálnymi názormi v otázke homosexuality, stavajú práve túto tému do centra svojho kázania a vyučovania. Ak ju akcentujú silene a neprirodzene, bez ohľadu na liturgickú príležitosť.

Dovoľujeme si prezentovať fakt, že ako biskupi čelíme vo vysokej frekvencii sťažnostiam osôb, ktoré boli súčasťou komunity cirkevného zboru Veľký kostol, že vzhľadom na jednotajnú monotematickosť kázaní, posolstiev a podujatí, ktoré majú podľa ich názoru skôr podobu ľudskoprávneho aktivizmu, či humanizmu s kresťanským podfarbením, prostredie tohto cirkevného zboru znechutení opustili. Toto nehovoria ľudia nevzdelaní, neskúsení, názorovo a vieroučne vyšinutí. Hovoria to tradiční členovia tohto cirkevného zboru. Mnohí alebo prestali Služby Božie navštevovať, alebo navštevujú ich inde. Reflexiu tohto faktu a zodpovednosť zaň nech preberie vedenie cirkevného zboru.

▪

Deklarujeme, že Písmo sa snažíme čítať a študovať poctivo. Snažíme sa stáť podľa tradičného princípu - „pod Písmom“. V žiadnej biblickej pasáži však nenachádzame podklad na to, aby sme mohli s čistým svedomím vyhlásiť za manželstvo niečo iné, ako celoživotný zväzok jedného muža a jednej ženy, a za skutočnú intimitu niečo iné, ako sexuálne spojenie muža a ženy, žijúcich v manželstve.

Nenachádzame tiež žiadny podklad na to, aby sme praktizovanú homosexualitu mohli s čistým svedomím vyhlásiť za celkom štandardné, Bohom mienené a akceptované správanie pre kresťana, ktoré je v súlade s Božou vôľou a ktoré vyjadruje pôvodný Boží stvoriteľský poriadok a úmysel s ľuďmi.

Nenachádzame ho dokonca ani v prípade, že by išlo o dvojicu ľudí, ktorí ako homosexuáli žijú vo vzájomnej vernosti. Vernosť izolovane, samú o sebe samozrejme hodnotíme ako vzácnu cnosť. Podľa nás však ani ona nemôže nič zmeniť na fakte, ktorý patrí do úplne iného kontextu: totiž, že intímne spolu žijú iné bytosti ako muž a žena, ktorým je to stvoriteľsky dané a umožnené. Teda intímne spolu žijú bytosti, ktoré nikdy spojené nemali byť.

Klasickým, formatívny miestom je pre nás pasáž R 1, 18 – 32, kde homosexuálne správanie je označené za jeden z množstva dôsledkov ľudského hriechu. Ten Písmo vidí v esenciálnej neochote človeka vzdať jedinému, skutočnému Bohu oslavu a vďaku, aká patrí iba Jemu. Homosexuálne správanie a vymenovaný katalóg ďalších typov hriešneho správania tu nevyplýva z úbohosti a bezradnosti človeka. Práve naopak! Vyplýva z jeho v pýche pestovanej, domnelej výšky, áno, z „vlastnej múdrosti“, ako hovorí Písmo. Tá je hrdosťou človeka, ktorý stratil pôvodné, bytostné, životodarné spoločenstvo s Bohom. Teraz sa sám štylizuje do podoby boha, sám si je autoritou, sám normuje i interpretuje svoj život a správanie. V tejto pasáži vymenované typy hriešneho správania, vrátane „protiprirodzeného styku“, sú Písmom zároveň označené za súčasť „vydania nečistote“, ktoré je reakciou svätého Boha na sebavedomú, pseudobožskú pýchu človeka, v ktorej chce byť človek sám svoj a nie Boží.

Presne v takomto istom duchu uvažuje apoštol Pavel nad otázkami hriechu človeka v súvislosti s jeho sexuálnym správaním na ďalších klasických, formatívnych miestach, napr. v G 5, 19 – 21, 1K 6, 9 – 10, 1Tim 1, 9 – 10. Homosexuálne správanie je tu vždy označené za hriech, resp. dôsledok hriechu. Teda za viditeľné ilustrovanie porušeného stavu človeka.

▪

V tejto časti, ani v inej časti svojho posolstva sme nechceli nikoho uraziť a ponížiť. Ak sme sa v živote stretli s homosexuálnymi ľuďmi, pozerali sme im priamo do očí a principiálne sme im preukazovali lásku. Sami sa považujeme za úbohých hriešnikov. Avšak nechceme pestovať ani falošnú politickú korektnosť. Jednoducho, cítime povinnosť deklarovať, že nenachádzame žiaden iný, alternatívny, pritom nešpekulatívny a neideologizovaný výklad týchto a ďalších pasáží Písma, ktorý by nám umožnil na otázku praktizovanej homosexuality pozrieť zásadne inak; plne ju akceptovať a interpretovať ju nie ako dôsledok ľudského hriechu, ale úplne naopak – ako Bohom zamýšľanú a Ním požehnanú slobodu, pestrosť a vitalitu svojho stvorenia. Práve tu sa cítime stáť pod autoritou Písma.

Zároveň predkladáme na uváženie zvláštny paradox: ako to, že cirkev, stáročia exegetujúca Písmo, cirkev, ktorá na tomto základe vytvorila teologicky sofistikované dogmy o Kristovej božskej a ľudskej prirodzenosti, či o Svätej Trojici, nedokázala z Písma vyčítať jednoduchú pravdu o plnom Božom súhlase s homosexuálnym správaním človeka, zaradiť ho do klasických katechizmov a urobiť ho trvalou súčasťou svojho zvestovania a vyučovania? Ako to, že túto pravdu dokázala objaviť a aplikovať až progresivistická exegéza?

▪

Z pastorálneho hľadiska považujeme za dôležité, aby človek, ktorého sa to týka pochopil, aký je Boží pohľad na praktizujúce homosexuálne správanie, ktorý zjavuje Písmo. Ono je hriechom, resp. je súčasťou hriešneho správania človeka.

Homosexualitu praktizujúci človek, tak ako iní smie poznať, že v Kristovi je a zostáva Bohom nekonečne milovaný, zachránený Ježišovou obeťou a prehlásený za milované Božie dieťa, za Božie vlastníctvo.

Homosexualitu praktizujúci človek má byť nie s hrozbami a pohrdaním, ale v najväčšej láske a citlivosti, akej sme len schopní, pastorálne vedený k rozhodnutiu zanechať praktizovanú homosexualitu. Poslaním cirkvi je vytvárať podporujúce spoločenstvo, do ktorého sú včlenení rodina i priatelia a ktoré je plné porozumenia, podpory a modlitieb.

Uvedomujeme si, že to nie je vôbec jednoduchá cesta. Áno, je a zrejme znova bude označovaná za stredovekú, násilnú, traumatizujúcu, neinteligentnú, dogmatickú. Dokonca aj tými, ktorí – dobre pamätáme – práve takéto riešenie v dávnejšej minulosti sami doporučovali a práve toto riešenie považovali za progresívne. Avšak ideologický kontext doby a aj intencia ľudí sa zvykne rýchlo a dosť radikálne meniť....

Samozrejme, táto cesta nie je pre všetkých. Nenútime ju sekulárnym ľuďom, tak, ako im nenútime žiadny náš názor a vieroučný postoj. My o nej hovoríme v kresťanskom prostredí, tým, ktorí sú kresťania. Pritom platí: „Kto má uši na počúvanie, nech počuje“.

Ivan El'ko, Peter Mihoč, Ján Hroboň, Zbor biskupov ECAV na Slovensku.

Bratislava, 22. septembra 2022.

Vlak Bratislava – Praha, 25. září 2022

Vážení členové biskupského sboru ECAV na Slovensku,

páni biskupové Ivane El'ko, Petere Mihoči a Jáne Hroboni,

jako farář pro menšiny Českobratrské církve evangelické jsem se zúčastnil mezinárodní konference „Kráčejme spolu – LGBTQ ľudia sú súčasťou nášho života“. Součástí konference by také časový prostor, věnovaný prohlášení zástupců sboru biskupů ECAV. Toto prohlášení zapůsobilo na mě i na ostatní účastníky konference tak výrazně, že jsem se rozhodl zareagovat tímto veřejným dopisem. Prohlášení je poměrně obsáhlé, zareaguji proto jen na některé části.

Svůj dopis rozdělím na části, s nimiž jako farář pro menšiny souhlasím, a na ty, vůči nimž se musím vymezit.

Při důkladném čtení lze ve Vašem prohlášení najít stopy dobré vůle: „Áno, ľudia s homosexuálnou orientáciou sú súčasťou nášho života a našich spoločenstiev. Máme s nimi osobnú pastorálnu skúsenosť. Všetci sme boli Bohom prijatí v Kristovi. Preto sa učíme prijímať sa navzájom.“ ... „Zásadne odsudzujeme, ak sa niekto kvôli svojej sexuálnej orientácii stáva predmetom verbálnych, či fyzických útokov a znevažovania! Súčasťou nášho poslania je dvíhať hlas, aby sa tak nedialo.“

Pokud by byl celý dokument napsán v této intenci, byl by myslím zcela v pořádku.

Jiné části prohlášení považuji ovšem za velmi problematické. Za kontextuálně velmi nezdařilá pokládám slova „ak sme sa v živote stretli s homosexuálnymi ľuďmi, pozerali sme im priamo do očí a principiálne sme im preukazovali lásku“. Vzhľadom k tomu, že přes pozvání nikdo

z Vás ani z lidí Vámi pověřených na konferenci nepřišel, působila tato věta ve spojení s obsahem dopisu jako výsměch.

Za velmi nevhodné pokládám úvodní odstavce o menšinách. Jako farář pro menšiny se setkávám se situací, že se někdo pokouší uměle stavět různé potřebné proti sobě, jak je tomu i ve Vašem dopisu. Je to však falešný postoj, který slouží jen k manipulaci jedněch proti druhým. Vyjmenované menšiny jsou každá v jiné situaci. Farnost Bratislava – Velký kostol' se snaží o inkluzivitu, tedy aby všichni byli vítáni. Konají se v ní bohoslužby kromě slovenštiny také v němčině, angličtině a maďarštině. Farářka dojíždí spolu s dobrovolníky věnovat se romským dětem. Sám mám jako farář pro menšiny podobnou zkušenost – tam, kde se pěstuje solidarita, či křesťanskou terminologií láska k bližnímu, pomáhají členové jedné menšiny druhé. Ti, kdo proti sobě uměle stavějí různé menšiny, nepomáhají ve skutečnosti žádné menšině.

Výraznou částí dopisu je snaha podsouvat účastníkům konference určité chování či názory, které se ovšem na konferenci neobjevily. Nezazněl na ní ani jeden hlas, který by prezentoval homosexuály jako speciální a jakoby nejcitlivější menšinu, vyžadující si speciálnější zacházení, práva, legislativní ochranu a pozitivnější diskriminaci, než ostatní menšiny. Na konferenci se sexualita ani homosexualita neprezentovala nijak vyzývavým způsobem. Nikdo nebyl nucen, aby se mu nahlíželo do ložnice. Z konference vyjde sborník, jehož součástí bude i váš dopis. Budete si tedy moci přečíst, co na ní zaznělo. Na facebooku farnosti si již nyní můžete prohlédnout fotografie, jak vše vypadalo.

V textu užíváte velmi přepjatých, urážlivých přirovnání: „komunista svazák stachanovec“, „ideologický extremismus komunisticko – bolševického typu“, „nejperfidnějších diktátorů“, „atakující hranici perverze“, „bizarní skupiny“. Tato přirovnání jsou v napětí s tím, co sami výše píšete, že zásadně odsuzujete, aby se někdo kvůli své sexuální orientaci stával předmětem verbálních útoků a znevažování.

V textu se objevuje nepochopení rozvoje lidských práv – k nimž samotným se hlásíte. Koncept ochrany jednotlivých slabších skupin je ve svém základu obsažen již ve Všeobecné deklaraci lidských práv. Postupně se pak rozvíjí myšlenka práv žen, dětí a dalších zranitelných skupin. Součástí Všeobecné deklarace je také bod 29., pravící, že „každý má povinnost vůči společnosti, v níž jediné může volně a plně rozvinout svou osobnost.“ Zkušenosti ze západních zemí nám ukazují, že pokud se dostane lidem z LGBTQ komunity plných práv, umožní jim to také, aby bez obav podle svých schopností společnosti sloužili, a tak ji nadále obohacovali.

Část vašeho prohlášení je teologická, vyjadřující se k liturgii, biblistice, církevní tradici a k současnému církevnímu učení.

Vyjádřím se zde stručně postupně alespoň k některým výroky. „V tejto súvislosti dávame do pozornosti fakt, že dosiaľ nikto – asi s výnimkou najperfidnejších diktátorov – necítil oprávnenie prestrieť na oltári vlajku svojej menšiny, iba priaznivci LGBT ideológie.“ Během konference nebyla na oltáři kostela duhová vlajka, ani nikde nevlála. Užití vlajky, umístěné na oltáři či v jeho blízkosti, však znám z různých solidarizačních bohoslužeb, které se dějí v ČR. Užívá se ne jako projev „perfidnosti“, ale solidarity, a vyjadřuje, že i skupinu, k níž se hlásí lidé touto vlajkou, předkládáme Bohu. Zažil jsem to kromě duhové vlajky také s běloruskou vlajkou v době bohoslužeb po zfalšovaných volbách v Bělorusku, s ukrajinskou vlajkou v současnosti a s československou vlajkou za Sametové revoluce. Některé církve a náboženství používají státní vlajku jako součást vybavení bohoslužebné místnosti – a věřící tím vyjadřují svou loyaltitu se státem (např. Církev československá husitská používá českou vlajku, americké křesťanské církve i synagogy používají americkou, synagogy v Izraeli zase vlajku izraelskou). Při

bohoslužbě díkůvzdání se ostatně na oltář kladou plody země – včetně tak zdánlivě obyčejných, jako jsou brambory.

Krátký a hutný popis obsahů víry ve Vašem dopise představuje určité evangelikální schema, které, jak se domnívám, není jediným pojetím víry v SECAV. Pro některé může představovat určité mateřské mléko, od něhož je ovšem potřeba postoupit dál, směrem k dospělosti ve víře. Vždyť Bible, církevní tradice, liturgie, a především sám život víry nabízí veliké bohatství obsahů víry, které může člověka obohacovat.

„V žiadnej biblickej pasáži však nenachádzame podklad na to, aby sme mohli s čistým svedomím vyhlásiť za manželstvo niečo iné, ako celoživotný zväzok jedného muža a jednej ženy, a za skutočnú intimitu niečo iné, ako sexuálne spojenie muža a ženy, žijúcich v manželstve.“ Manželství v naší dnešní podobě v Bibli není. Patriarchové žili s několika ženami, měli ženy dvou typů – s plnými a omezenými právy, izraelští králové měli žen mnoho. Ježíš sám v manželství zřejmě nežil. Výraz intimita bych nejspíše přeložil biblickým slovem láska. Ta má mnoho podob – označuje dlouhodobý vztah a péči o druhého, ale i milostné vzplanutí. Kvalitní láska není možná bez oběti, věrnosti a odpouštění. Její součástí je také láska intimní – o níž oprávněně píšete, že není na místě ji zveřejňovat. V této složitosti, náročnosti i kráse lásky žijí lidé heterosexuální i homosexuální.

Ve svém textu píšete mnoho o hříchu. Hřích podle evangelického učení je základní lidské nastavení, které se týká všech lidí. Hříchem jsou poznamenány všechny vztahy – a proto potřebujeme stále znovu odpuštění. V této perspektivě tedy není rozdíl mezi heterosexuálními a homosexuálními lidmi. Hřích léčí odpuštění a láska, kterou můžeme projevit nejbližším lidem bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Do intimní lásky patří i sexualita.

Ve svém dopise ani jednou nezmiňujete Ježíše a jeho životní cestu. Ježíš byl přece blízko lidem na okraji tehdejší společnosti a tím naopak dráždil zbožné lidi. Lidé z LGBTQ komunity na Slovensku jsou společností zřetelně vytlačováni na její okraj. Myslím, že jsou v situaci, kdy si – spolu s dalšími lidmi na okraji – zaslouží podporu církvi i na Slovensku. Inspirovat se k tomu můžete právě v západních evangelických zemích, kde se většinou lidí žije o mnoho lépe než v SR i ČR – i díky postoji společnosti k menšinám.

Druhá věc, která mi zcela chybí v dopise, je odkaz na reformaci a Martina Luthera. Reformace s sebou nese heslo *Ecclesia semper reformanda* – tedy stále reformovaná církev. Vyjadřuje, že v měnících se společenských podmínkách musí církev hledat nové odpovědi na nově vznikající otázky. Pokud je mi známo, stará evangelická vyznání otázku homosexuality vůbec neznají, nejsou tedy ani pro, ani proti. Dovolil bych si vyslovit i tezi, že většinu existence církve se víra soustředila především na pozitivní obsahy – a proto měla úspěch. Jen v krátkých obdobích prudké nenávisti se objevilo násilné vymezování se vůči druhým – např. ve vrcholném středověku takřka současně proti muslimům (křížové výpravy), Židům (jejich vyvražďování), čarodějnicím, heretikům a také lidem z LGBTQ komunity. Jako evangelíci jsme byli za heretiky dlouho považováni, a tak bychom měli mít pochopení také pro ostatní menšiny.

Martin Luther sám překonal značné církevní tabu, když si jako bývalý mnich vzal bývalou jeptišku Kateřinu z Bory. Toto manželství vzbudilo zpočátku velký odpor (na svatbu nepřišel ani nejbližší přítel Filip Melancton). Ovšem časem se ukázalo, že Lutherovi mají krásné manželství, v němž se jim narodilo šest dětí. Jejich příklad založil tradici evangelických farářských rodin a už v době své existence povzbudil, jak se odhaduje, asi půl milionu lidí, kteří se původně uvázali řeholním slibem, ke vstupu do manželství. Domnívám se, že tomu odpovídá i současná situace lidí z LGBTQ komunity, kteří touží po manželství. V některých zemích světa je toto manželství možné – a ukazuje se, že to nikomu neškodí, a naopak pomáhá těm, kteří si chtějí slíbit veřejně lásku, věrnost a odpuštění. Důležitými texty z Bible jsou její počátek,

mluvící o tom, že Bůh tvoří dobrý svět pro člověka a že člověk potřebuje žít v páru, i podobenství o růstu, povzbuzující k tomu, abychom nesoudili věci předčasně a nechali je Božímu soudu.

Na závěr si dovolím připomenout ještě světový náboženský a politický kontext. V současnosti se proti lidem z LGBTQ komunity velice silně vyjadřuje patriarcha Ruské pravoslavné církve Kirill, který ruskou vojenskou agresí proti Ukrajině odůvodňuje ohrožením západní dekadencí, což je pro něj „blahobyt a pochody homosexuálů“. Kirillova vystupování mají podle mého názoru přímo antikristovské rysy. Obávám se, že žijeme právě v té době zvýšené nenávisti ve společnosti, která svůj strach transformuje k odporu vůči různým menšinám, včetně LGBTQ lidí. Církve by se proto měly těchto menšin, které se stávají obětními beránky, zastávat.

Životní úroveň západních zemí i svoboda a rovná práva a důstojnost i pro lidi z LGBTQ komunity jsou podle mého názoru důsledkem spojení lidských práv a humanismu (vůči němuž se v dopise také ostře vymezujete) a svobody osobní i ekonomické. Zřejmě není náhodou, že se toto pojetí rozvinulo právě v tradičně křesťanských zemích Západní Evropy a USA.

Vážení biskupové, bratři Ivane El'ko, Petere Mihoči a Jáne Hroboni,

rád bych se s Vámi rozloučil přes kritičnost svého dopisu přáním pokoje:

pax vobiscum, šalom alejchem!

Váš *Mikuláš Vymětal*, farář Českobratrské církve evangelické pro menšiny